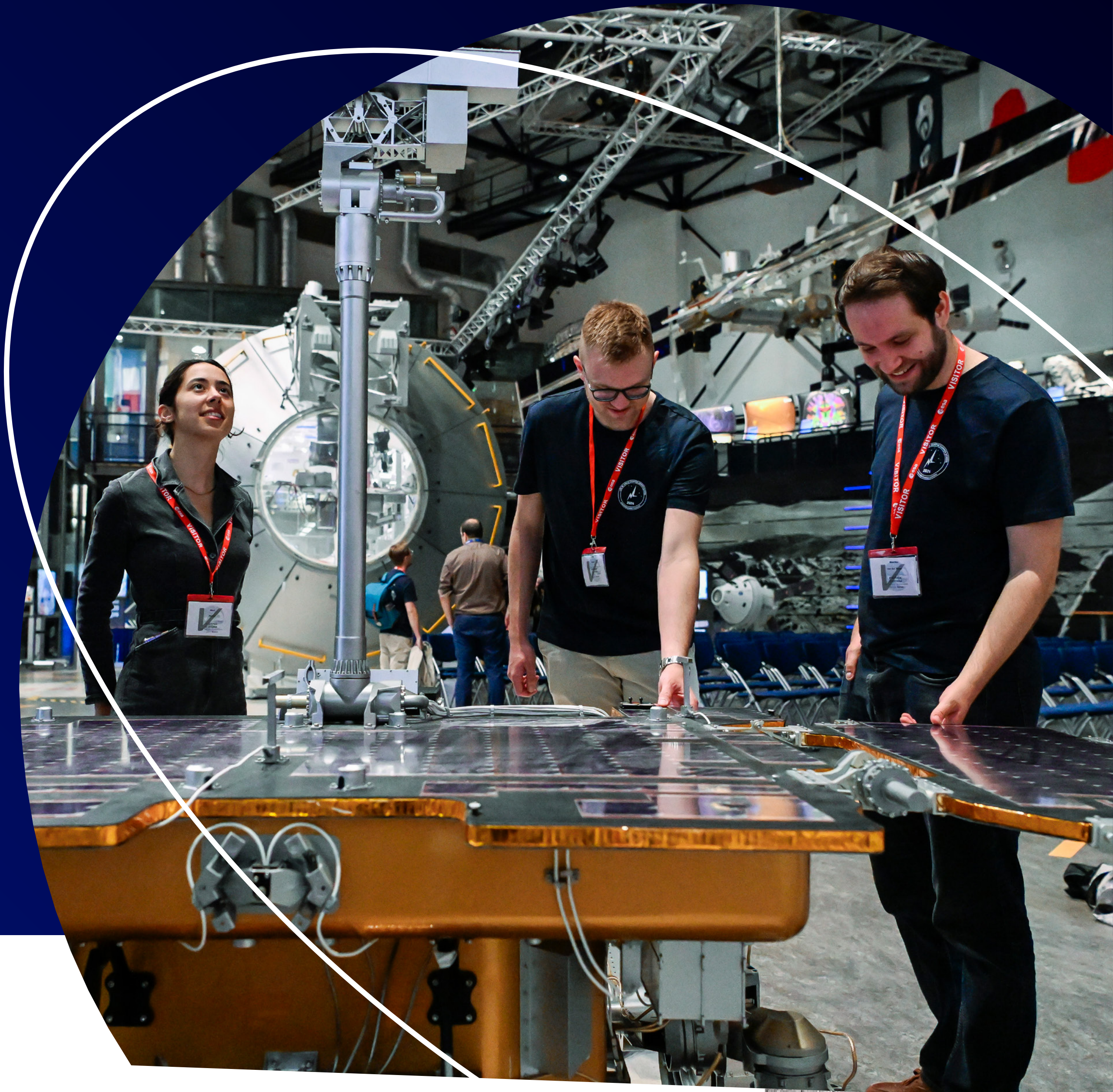

Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma Doorontwikkeling NL Space Campus 2026-2030

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

provincie
Zuid-Holland

gemeente
Noordwijk

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Aanleiding en belang	4
2. Actielijnen	6
3. Governance voor de implementatie	11
Colofon	12

Voorwoord

In Noordwijk bevindt zich het technologisch hart van de Europese ruimtevaart. Het European Space Research and Technology Centre (ESTEC) is de grootste locatie van de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA). In de afgelopen 60 jaar ontwikkelde zich rondom ESTEC een van Europa's sterkste ruimtevaartclusters. Zo vind je er meer dan 90 ruimtevaartbedrijven, kennisinstellingen, start-ups en het Galileo Reference Centre van de Europese Unie. Dit ruimtevaartcluster maakt veel economische impact. Er werken 7.600 mensen en het cluster draagt jaarlijks € 1,2 miljard bij aan de regionale en nationale economie via eigen activiteiten en de economische ketens die het ondersteunt. Het zwaartepunt van deze activiteiten bevindt zich op NL Space Campus.

Ruimtevaarttechnologie is belangrijker dan ooit, zeker gezien de huidige geopolitieke ontwikkelingen. Satellieten spelen een cruciale rol bij klimaatmonitoring, veiligheid en communicatie. Daarmee verbindt ruimtevaart zich steeds sterker met andere sleuteltechnologieën, zoals quantum. Denk aan een fieldlab voor laser-satellietcommunicatie met 'quantum key distribution', dat op NL Space Campus wordt gerealiseerd. Zulke technologieën zijn geen geïsoleerde innovaties; ze dragen gezamenlijk bij aan de strategische autonomie van Europa.

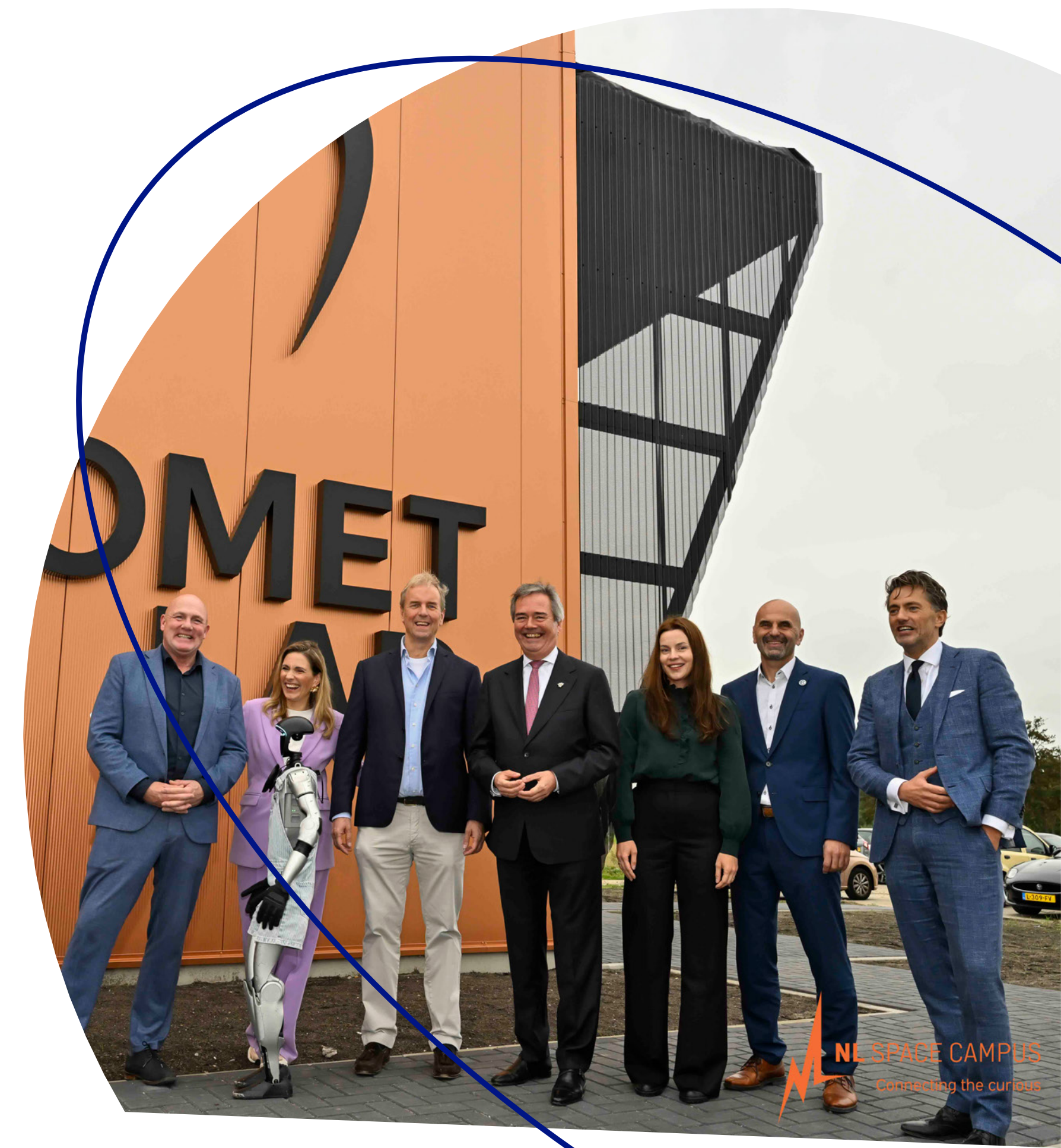
In dit veranderende landschap is de Nederlandse positie geen gegeven. Het is iets wat we moeten verdienen, en blijven verdienen. Nederland heeft een unieke troef in handen met NL Space Campus. Maar die troef verzilver je alleen als je durft te investeren, keuzes maakt en samenwerkt. Precies dat is waar dit uitvoeringsprogramma over gaat. Als ministerie van Economische Zaken en Klimaat, gemeente Noordwijk, Netherlands Space Agency en provincie Zuid-Holland bundelen we onze krachten voor de periode 2026-2030. We werken niet alleen aan de fysieke campus, maar ook aan talentontwikkeling, een sterke innovatiemotor, het versterken van Europese relevantie en de regie- en uitvoeringskracht van de campusorganisatie. Want we hebben een helder doel voor ogen: van NL Space Campus dé Europese hotspot maken voor ruimtevaartinnovatie, ondernemerschap en talent.

Zuid-Holland heeft de locatie, de kennis en de ambitie. Een sterke uitgangspositie die we de komende jaren verder zullen versterken. Wilt u hieraan bijdragen? Ik nodig u van harte uit om samen met ons de volgende stap te zetten!

Meindert Stolk

*Gedeputeerde Economie en Innovatie van provincie Zuid-Holland
Voorzitter Stuurgroep Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma
Doorontwikkeling NL Space Campus*

1. Aanleiding en belang

De snelle geopolitieke, technologische en economische ontwikkelingen maken het voor Europa noodzakelijk om krachten te bundelen. We moeten investeren in technologische autonomie en een sterke positie in de ruimte. In dat Europese speelveld vervult in Noordwijk het technologisch hart van de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA) een fundamentele rol: het onderzoeks- en ontwikkelingscentrum European Space Research and Technology Centre (ESTEC). Van hieruit worden de meeste ESA-projecten ontworpen, ontwikkeld en getest. Ook de Europese Unie is sterk vertegenwoordigd op NL Space Campus, met de vestiging van het Galileo Reference Centre (GRC). Daar wordt de kwaliteit van satellietnavigatiesystemen, zoals Europa's wereldwijde Galileo-systeem, continu bewaakt.

Innovatief potentieel van de ruimtevaartsector beter benutten

De aanwezigheid van de genoemde instellingen en instituties biedt Nederland een unieke positie om actief bij te dragen aan de Europese ruimtevaartambities en om economisch en maatschappelijk te profiteren van deze ontwikkelingen. Juist daarom is het van strategisch belang om het ecosysteem rondom ESTEC te versterken en NL Space Campus door te ontwikkelen. De campus is een internationaal toonaangevende ruimtevaarthub die start-ups, scale-ups, wetenschappers, studenten en professionals in het ruimedomein verbindt. Door NL Space Campus verder te ontwikkelen als dynamische broedplaats voor talent, onderzoek en ondernemerschap, kan Nederland het innovatieve potentieel van de ruimtevaartsector beter benutten. Onderwijsinstellingen,

onderzoeksorganisaties en sterke bedrijven in de regio vormen samen de motor van een ecosysteem waarin nieuwe technologieën, toepassingen en bedrijven kunnen ontstaan. Het versnellen van deze ontwikkeling draagt bij aan een sterkere verbinding tussen wetenschap, industrie en Europese programma's, en positioneert de campus nadrukkelijk als een Europese hotspot voor ruimtevaartinnovatie.

Internationale ontwikkelingen

Meerdere belangrijke ontwikkelingen in het nationale en internationale ruimtevaartlandschap versterken de urgentie om deze stappen te zetten. Zo is het Netherlands Space Office getransformeerd tot de Netherlands Space Agency (NSA), waarmee Nederland zijn strategische rol en coördinatie in de ruimtevaart verder versterkt. Daarnaast hebben de lidstaten van ESA, waaronder Nederland, tijdens de ESA Ministerial Council van 2025 nieuwe financiële inschrijvingen gedaan op een breed pakket aan ESA-programma's. Deze investeringsbeslissingen bepalen tot en met 2030 de koers van Europese ruimtevaartontwikkeling en ondersteunen het groeiende belang van ruimtevaart voor Europese autonomie, innovatiekracht en veiligheid. Tijdens het Amsterdam Space Symposium 2026 werd bovendien zichtbaar hoe thema's als 'space for security' en 'space for climate' steeds sterker met elkaar verbonden raken. Satelliettechnologie en ruimte-infrastructuur zijn essentieel voor klimaatmonitoring, rampenbestrijding, veilige communicatie en strategische autonomie.

Meer aandacht voor ruimtevaart in Nederland

Ook nationaal groeit de aandacht voor de strategische betekenis van ruimtevaart. De Lange-termijn Ruimtevaartagenda¹ positioneert

ruimtevaart nadrukkelijk als een domein waarin Nederland zowel technologisch als economisch sterker kan worden. Uit onderzoek van Decisio² blijkt dat het ruimtevaartcluster in Noordwijk nu al veel economische impact heeft. Zo droeg het in 2024 € 1,2 miljard bij aan onze regionale en nationale economie en bood het werk aan 7.600 personen. De Ruimtevaartagenda noemt NL Space Campus expliciet als een belangrijke schakel in de missie om de economische opbrengst van ruimtevaart voor Nederland verder te vergroten. Het kabinet heeft deze lijn bevestigd in zijn reactie op de agenda³ en onderstreept daarmee het belang van een krachtig ecosysteem rondom ESTEC: NL Space Campus.

Gezamenlijk investeren

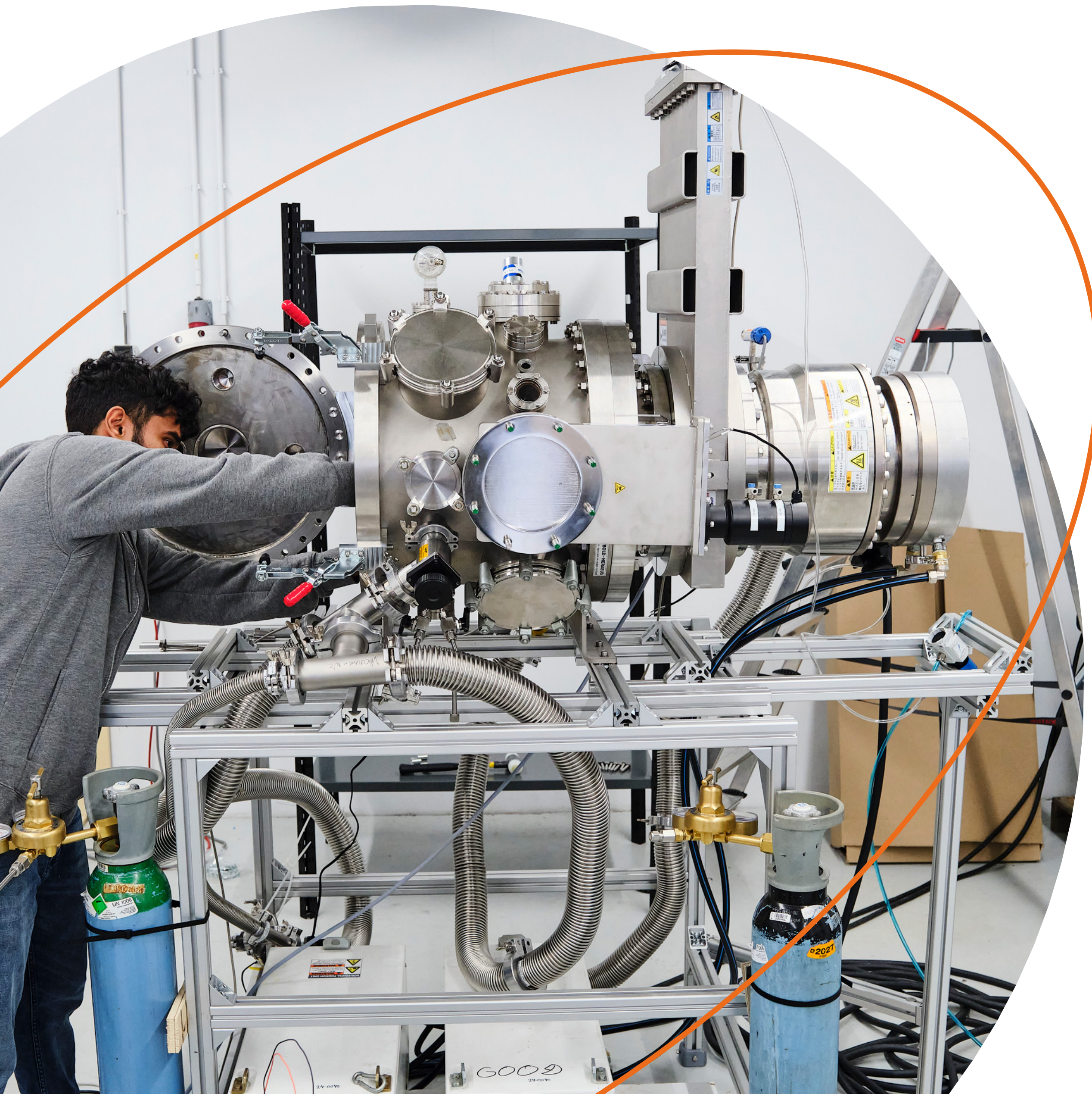
Deze ontwikkelingen sluiten aan bij de ambities van het kabinet om de Nederlandse innovatiekracht te versterken, strategische technologieën te ontwikkelen en nauwer samen te werken met Europese partners. Tegelijkertijd klinkt vanuit het bedrijfsleven een duidelijke oproep om ambitie te tonen en keuzes te maken. Het rapport van voormalig CEO van ASML Peter Wennink⁴ benadrukt dat Nederland alleen zijn positie kan versterken wanneer overheid en bedrijfsleven gezamenlijk investeren in sleuteltechnologieën, duidelijke prioriteiten stellen en een betrouwbare overheid bieden voor langjarige innovatie.

¹ Rijksoverheid. (2024). *Vanuit de ruimte, voor de aarde - Lange-termijn ruimtevaartagenda*.

² Decisio. (2025). *Economische betekenis ruimtevaartcluster Noordwijk. Eindrapportage*.

³ Minster Beljaarts (EZK). (2025, 21 februari). *Kabinetsreactie Lange-termijn Ruimtevaartagenda* [Kamerbrief].

⁴ Wennink, P. (2025). *De route naar toekomstige welvaart. Een sterk Nederland in een relevant Europa*.

Potentie om internationaal toonaangevende ruimtevaarthub te worden

Tegen deze achtergrond is het versnellen van de doorontwikkeling van NL Space Campus geen op zichzelf staande ambitie. Het is een strategische keuze en een noodzaak voor het Nederlandse ruimtevaart-ecosysteem om internationaal concurrerend te blijven. Als Nederland die omgeving niet biedt, vertrekken talent, bedrijven en investeringen naar sterkere Europese hubs.

NL Space Campus neemt nu al een spilfunctie in als broedplaats. Start-ups, scale-ups, onderwijs- en onderzoeksinstituten, de overheid en de industrie helpen er samen de ruimtevaartsector vooruit. De campus kan daarbij uitgroeien tot dé plek waar talent, technologie en internationale samenwerking samenkomen om de volgende generatie ruimtevaartinnovaties mogelijk te maken.

“Voor ESTEC staat het versterken van het Europese innovatie-ecosysteem rond ons technisch centrum centraal. Dat vraagt om een duurzame instroom van talent, het versnellen van technologische innovatie via ESA-instrumenten en field labs, een nauwere samenwerking tussen industrie, kennisinstellingen en ESA, en het blijvend positioneren van Noordwijk als een aantrekkelijke vestigingsplaats voor toptalent, vernieuwende ideeën en investeringen. Het succes van NL Space Campus levert daarmee een directe bijdrage aan de technologische soevereiniteit van Europa en aan de toekomstige concurrentiekracht van de Europese ruimtevaartsector.”

Dietmar Pilz

Director of Technology, Engineering and Quality & Head of ESTEC European Space Agency

2. Actielijnen

Om NL Space Campus de komende jaren door te ontwikkelen tot een internationaal toonaangevende ruimtevaarthub, hebben we 5 actielijnen geformuleerd.

1 Verder bouwen aan fysieke campusvoorzieningen

Zo zorgen we voor versnelde realisatie van de belangrijkste fysieke randvoorwaarden.

2 Talentontwikkeling stimuleren

We zetten in op een actieve onderwijsprogrammering op de campus, met bijpassende faciliteiten.

3 Innovatiemotor aanjagen

We ondersteunen innovatieve ontwikkelingen en sluiten daarbij aan op regionaal en nationaal beleid.

4 Europese relevantie versterken

We benutten het internationale uitstralingseffect van ESA ESTEC en GRC en zorgen voor de aanwezigheid van andere internationale partijen.

5 Campusorganisatie versterken

Dit is een randvoorwaarde voor het realiseren van de andere actielijnen.

We bespreken hierna per actielijn hoe we hier invulling aan geven. Daarbij geven we geen uitputtend overzicht. Het Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma is levend en dynamisch van aard: als er aanvullende acties nodig zijn of zich kansen aandienen, nemen we die mee.

Actielijn 1: verder bouwen aan fysieke campusvoorzieningen

Nieuw (ruimtelijk) campusbeleid

Provinciale Staten heeft in juni 2026 het definitieve herziene omgevingsbeleid vastgesteld. Dit moet ook leiden tot versoepelde regels voor het kunnen vestigen van campusgerelateerde functies op NL Space Campus, zoals horeca en leisure.

Fysieke bereikbaarheid verbeteren

Om de fysieke bereikbaarheid van de campus te verbeteren, is een gerichte inzet nodig op voetganger-, fiets- en auto-infrastructuur, en op hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Dat doen we conform de STOMP-principes: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility-as-a-Service en Privéauto. We versterken de regionale bereikbaarheid en verbeteren de verbindingen tussen de kennisclusters Leiden Bio Science Park, Unmanned Valley en NL Space Campus. Daarom werken we tot 2030 aan de volgende punten:

- Busnetwerk binnen de concessie Zuid-Holland Noord verbeteren.
- Het regionale HOV-netwerk doorontwikkelen, inclusief versterking van de verbindingen in de Oost-West- en Noord-Zuid-richting en het MIRT-project Knooppunt Leiden Centraal.
- Het programma Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek & Haarlemmermeer⁵ uitvoeren.
- Het HOV-project Leiden–Katwijk–Noordwijk realiseren, waaronder de aanleg van (deels) vrijliggende businfrastructuur langs de N206.
- Het HOV-project Noordwijk–Schiphol realiseren, gericht op snelle en betrouwbare internationale bereikbaarheid.
- Hoogwaardige doorfietsroutes stimuleren en realiseren.

- De mogelijkheden voor een mobiliteitshub op NL Space Campus onderzoeken, waar de overstap tussen verschillende vervoerswijzen gefaciliteerd wordt.

Aanvullend verkennen we hoe we de N206-corridor in de toekomst verder kunnen versterken. Ook binnen de Kantorenstrategie regio Holland Rijnland⁶ besteden we aandacht aan de verbetering van de fysieke bereikbaarheid. We werken eventuele concrete maatregelen nader uit.

Basecamp ontwikkelen

Het Basecamp zal hét centrum van de campus vormen met ontmoetingsruimtes, horeca en werk- en kantoorruimtes voor beginnende, groeiende en gevestigde bedrijven uit de ruimtevaartsector. Provincie Zuid-Holland en gemeente Noordwijk stellen samen subsidie beschikbaar voor de ontwikkeling en het gebruik van het Basecamp.

Vaste werklocatie voor Netherlands Space Agency

Als smaakmakende stakeholder mag de Netherlands Space Agency (NLSA) niet ontbreken op de campus. Daarom voorzien we voor de NLSA een werklocatie in het nieuw te bouwen Basecamp, die ook kan worden gebruikt als high level boardroom. In gesprek met de NLSA kijken we hoe het Basecamp ook de andere vestigingsbehoeften van de NLSA kan faciliteren.

Resterende gronden ontwikkelen

De fysieke ontwikkeling van de campus krijgt steeds meer vorm. In 2026 is de bouw van een kantoorgebouw gestart; de verwachte oplevering is

medio 2027. Ook wordt toegewerkt naar de vergunningaanvraag van een nieuw werkgebouw. De komende jaren geeft gemeente Noordwijk de resterende gronden uit aan ontwikkelaars en partijen die toegevoegde waarde bieden voor de campus. Gemeente Noordwijk zorgt voor heldere criteria voor uitgifte van de grond, faciliteert ontwikkelende partijen bij de planuitwerking en realisatie, en werkt toe naar een definitieve inrichting van de openbare ruimte van de campus.

Grondstations voor optische communicatie

We werken aan de plaatsing van grondstations voor optische communicatie op een kavel op de campus. Gemeente Noordwijk heeft hiervoor een vergunning verleend. Het gaat om faciliteiten op het gebied van satellietcommunicatie via lasers, die veel technologisch en economisch potentieel bieden voor Nederland. Naar verwachting starten de werkzaamheden voor de bouw van het grondstation in de zomer van 2026. Deze grondstations vormen de basis voor een fieldlab voor laser-satellietcommunicatie (zie actielijn 3).

Shortstay mogelijk maken

Goede huisvesting is een belangrijke randvoorwaarde voor het aantrekken en behouden van talent. Met shortstay-appartementen op NL Space Campus kunnen we voorzien in de behoefte aan tijdelijke huisvesting voor studenten en (internationale) medewerkers. Ook draagt shortstay bij aan een complete campus waar werken, leren en verblijven samenkomen.

⁵ Voor meer informatie, zie: Provincie Zuid-Holland. (z.d.). [Projecten Duin - en Bollenstreek](#).

⁶ SWEEO. (2025). [Kantorenstrategie regio Holland Rijnland](#).

Daarom maakt gemeente Noordwijk shortstay ruimtelijk mogelijk op NL Space Campus. De gemeenteraad heeft ingestemd met de vergunning voor shortstaygebouw 'Giotto' met 69 appartementen. Studenten en medewerkers van NL Space Campus kunnen hier tijdelijk verblijven, van 7 dagen tot maximaal 1 jaar. De bouw is gestart en de verwachte oplevering is medio 2027. Daarnaast willen gemeente Noordwijk en provincie Zuid-Holland meewerken aan de realisatie van nog een shortstaygebouw op NL Space Campus.

Gedeeld gebruik International Meeting Facility

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat gaat in gesprek met ESA ESTEC over het gebruik van de International Meeting Facility door campusbewoners. We kijken daarnaast op welke andere manieren we de fysieke verbinding tussen ESA ESTEC, Space Expo en de rest van de campus kunnen verbeteren.

Mogelijkheden voor energiehubs onderzoeken

Netcongestie kan een knelpunt vormen voor de verdere ontwikkeling van de campus. Daarom onderzoeken we regionaal de mogelijkheden van energiehubs. Een energiehubs kan netcongestieknelpunten (deels) wegnemen en zo bijdragen aan de juiste randvoorwaarden voor doorontwikkeling van de campus.

Actielijn 2: talentontwikkeling stimuleren

Faciliteiten openstellen voor activiteiten met studenten

We willen mbo's, hbo's, universiteiten en professionele educatie de faciliteiten op NL Space Campus laten benutten, zoals het CometLab. Dat doen we als onderdeel van de landelijke Space for Talent-strategie.

Verbinding met educatie en research versterken

We ontwikkelen op de campus een samenhangend onderwijs- en talent-ecosysteem in samenwerking met Universiteit Leiden, TU Delft en Erasmus University Rotterdam (LDE Universities). Hiermee spelen we in op de groeiende behoefte aan adequaat opgeleid en multidisciplinair talent in de ruimtevaartsector. De directe nabijheid van ESA ESTEC en de concentratie van bedrijven maken het mogelijk onderwijs, onderzoek en toepassing fysiek en inhoudelijk te integreren. Zo kunnen studenten en professionals direct werken aan actuele vraagstukken uit de sector.

We werken het plan gefaseerd uit en realiseren het in nauwe samenwerking met LDE Universities. Het doel is om het gezamenlijke aanbod te versterken en daarbij voort te bouwen op de aanwezige expertise en initiatieven.

Actielijn 3: innovatiemotor aanjagen

Fieldlab laser-satellietcommunicatie met quantum opzetten

We zetten samen met bedrijven en kennisinstellingen een fieldlab op voor laser-satellietcommunicatie met 'quantum key distribution'. Hiervoor worden meerdere grondstations voor optische communicatie onderling verbonden via glasvezelverbindingen. Een van deze grondstations wordt op NL Space Campus gebouwd en is het meest geavanceerd in heel Europa: het grondstation voor het Eagle-1 project. Ook zorgen we voor programmering en financiering van fieldlab-activiteiten. Het fieldlab heeft een aanzuigende werking op gebruikers, ontwikkelaars en onderzoekers op het gebied van ultraveilige satelliet- en quantumcommunicatie. Dat leidt tot nieuwe bedrijvigheid en onderzoekskansen op de campus en in de bredere regio.

Europese infrastructuur verbinden

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de activiteiten van het GRC steviger te verbinden met het ecosysteem van de campus. Daarnaast blijven de ministeries scherp op het presenteren van de campus als locatie voor uitbreidingen of nieuwe activiteiten van Europese infrastructuur. Dit gaat in samenspraak met de Nederlandse stakeholders om de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren. We zorgen dat de campus waar relevant onderdeel wordt van de visie- en planvorming van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op het gebied van positie-, navigatie- en tijdsbepaling (PNT), zodat deze de bedrijvigheid op NL Space Campus versterkt.

ESA-programma's benutten

Nederland draagt bij aan ESA-programma's die NL Space Campus goed kan benutten voor doorontwikkeling. Het gaat daarbij om de ESA-ScaleUp-programma's, zoals BIC, Technology Broker en Phi-Lab. De uitvoering van deze programma's vindt deels al op of door NL Space Campus plaats. De campus benut deze programma's verder, zodat ze kunnen bijdragen aan duurzame langetermijngroei van de campusactiviteiten door permanente vestiging van start-ups en scale-ups.

Verbinding met andere campussen in Nederland versterken

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat onderzoekt hoe de brede campusstrategie van Nederland kan bijdragen aan de doorontwikkeling van NL Space Campus.

Regionale samenwerking en financiering uitbreiden en aantrekken van nieuwe bedrijvigheid

Provincie Zuid-Holland biedt al verschillende instrumenten om innovatieclusters en campussen te versterken. Denk bijvoorbeeld aan de subsidieregeling Innovatiecampussen Zuid-Holland. De provincie is daarnaast een belangrijke aandeelhouder en financier van InnovationQuarter, de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Zuid-Holland. InnovationQuarter ondersteunt met name bij business development en de acquisitie van buitenlandse bedrijven. Beide zijn van belang voor het aantrekken van nieuwe bedrijven naar de campus en voor het creëren van nieuwe bedrijvigheid bij bestaande bedrijven op de

campus. Ook gemeentelijke samenwerkingsverbanden maken zich sterk voor actieve medeondersteuning: de Key Region Leiden, Holland Rijnland en de Economic Board Duin- en Bollenstreek (EBDB). Ook zijn er kansen voor meer samenwerking tussen NL Space Campus en het nabijgelegen Leiden Bio Science Park, Unmanned Valley in Katwijk, de Greenports en eindgebruikers in de regio's Amsterdam en Den Haag. Dat leidt eveneens tot meer studenten en bedrijven op de campus.

Toegang tot kapitaal voor innovatie en schaalvergroting verbeteren

We bouwen de NL Space Campus Space Investor Community verder uit als dé plek waar ruimtevaartbedrijven met een kapitaalbehoefte in contact komen met investeerders. We onderzoeken welke (publieke) financieringsinstrumenten hier een bijdrage aan kunnen leveren, en zorgen ervoor dat deze middelen ingezet kunnen worden om dit netwerk te ontwikkelen en in stand te houden.

Actielijn 4: Europese relevantie versterken

Positionering als Europese hub

We versterken het Europese profiel van NL Space Campus via een meer op Europa gerichte branding- en communicatiestrategie. Dit doen we samen met Nederlandse stakeholders en met ESA en EUSPA. Door NL Space Campus nadrukkelijker te positioneren als Europese hub, maken we de campus relevanter voor ESTEC. Bovendien neemt de aantrekkelijkheid van de campus voor Europese bedrijven en kennisinstellingen als locatie toe, en komen Europese fondsen voor doorontwikkeling van de campus binnen bereik.

Intensiveren van de samenwerking met ESA en EUSPA

We willen de samenwerking met ESA en de EU versterken via hun vestigingen ESTEC en GRC. We stellen samen met ESA en de EU een aanpak op om de activiteiten op structurelere wijze met de campus te verbinden. Daarbij kijken we naar onderwerpen als onderwijs, kennisuitwisseling, gezamenlijke onderzoeksprojecten, toegang tot faciliteiten en ondersteuning van innovatie door het bedrijfsleven.

EU-financiering benutten

Samen met de NLSA kijken we hoe financiering vanuit de EU ook ten goede kan komen aan NL Space Campus. Nederland heeft een algemeen doel om meer profijt te halen uit het EU Space Programme en andere EU-programma's, zoals Horizon.

Europese projecten en activiteiten organiseren

We organiseren Europees geïnitieerde en gefinancierde activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan jaarlijkse hackathons, met ook voorbereidende activiteiten en actieve opvolging na afloop van iedere editie. Bij de voorbereiding en opvolging ligt het initiatief bij gevestigde bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Bijvoorbeeld voor het uitzetten van de hackathonchallenges en het begeleiden van bedrijven in hun start-up- naar scale-up-journey. De uitkomsten en resultaten delen we met programma's die hier nauw op aansluiten, zoals het ESA-incubatieprogramma BIC en het ESA-valorisatieprogramma Phi-Lab.

Actielijn 5: campusorganisatie versterken

Een goed functionerende campusorganisatie is een randvoorwaarde voor het realiseren van de eerste vier actielijnen. De stichting NL Space Campus vervult hierin een centrale rol als verbinder, aanjager en facilitator. Dat doet ze in nauwe samenhang met overheden, bedrijven, kennisinstellingen en ESA ESTEC. Daarom zetten we in op een versterking van de stichting.

Dat doen we op de volgende manieren:

- Governance versterken door structurele betrokkenheid van de uitvoeringspartners in de aansturing en prioritering van de campusagenda.
- De stichting expliciet als campusorganisatie positioneren, en daarmee regisseur van de gezamenlijk overeengekomen programma's.
- Operationele capaciteit zekerstellen om de initiatieven van dit Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma te initiëren en te ondersteunen.
- Een stabiele, meerjarige financieringsbasis borgen die past bij deze rol.

3. Governance voor de implementatie

Het is belangrijk om de voortgang van dit Gezamenlijke Uitvoeringsprogramma te bewaken en besturen. Dat doen we via een werkgroep en via bestuurlijk overleg.

Werkgroep

De werkgroep Uitvoeringsprogramma Doorontwikkeling NL Space Campus heeft dit gezamenlijke uitvoeringsprogramma opgesteld. We houden de werkgroep ook intact voor afstemming over de voortgang na de lancering van het programma. De werkgroep komt ongeveer 6 keer per jaar bijeen. Het is een dynamische werkgroep: extra partijen kunnen aanschuiven bij het overleg als dat nodig is voor een bepaald onderwerp. Denk aan ESA ESTEC.

In de werkgroep zijn de volgende partijen vertegenwoordigd:

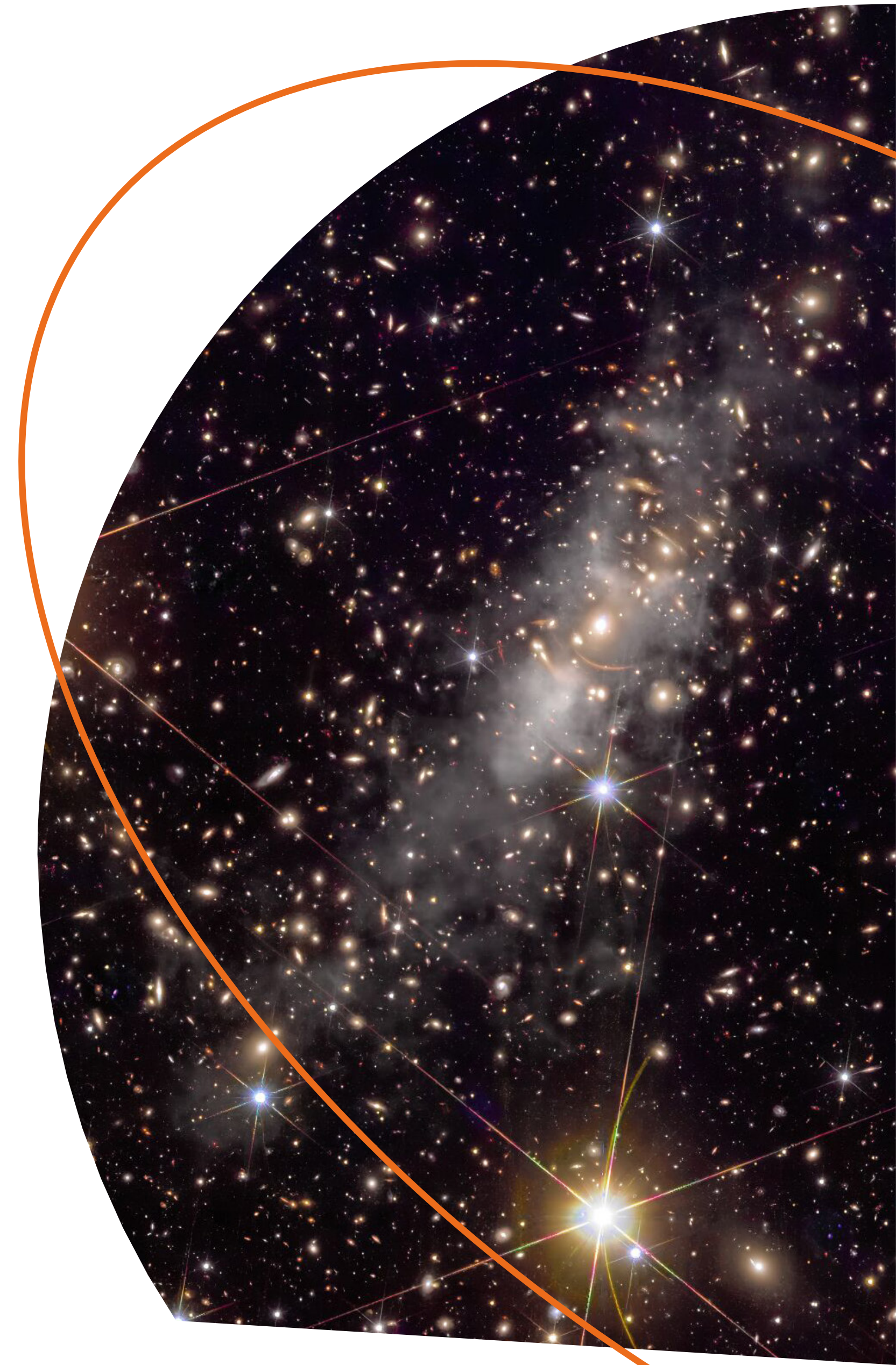
- provincie Zuid-Holland (voorzitter)
- gemeente Noordwijk
- ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Netherlands Space Agency
- stichting NL Space Campus

Bestuurlijk overleg

Ongeveer 2 keer per jaar vindt het Bestuurlijk Overleg NL Space Campus (BO NLSC) plaats. Hierin stemmen we op bestuurlijk niveau af over de voortgang en sturen we bij als dat nodig is. Leidraad hierbij is een structuur van Objectives and Key Results (OKR). We hebben in de bijlage voor 2026 een uitwerking opgenomen.

Het BO NLSC bestaat uit de volgende deelnemers:

- voorzitter van de Raad van Toezicht van stichting NL Space Campus
- directeur-bestuurder van NL Space Campus
- director of Technology, Engineering and Quality & head of ESTEC European Space Agency
- gedeputeerde Economie & Innovatie van provincie Zuid-Holland
- wethouder Economie & Ruimtevaart van gemeente Noordwijk
- directeur Innovatie & Kennis van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- directeur van Netherlands Space Agency

Colofon

Dit Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma is geschreven door de werkgroep in opdracht van de Stuurgroep Uitvoeringsprogramma Doorontwikkeling NL Space Campus conform de motie-Postma en Thijssen (*Kamerstukken II, 2025/2026, 24446, nr. 96*).

Stuurgroep

Meindert Stolk, *provincie Zuid-Holland, voorzitter*
Tjerk Opmeer, *ministerie van Economische Zaken en Klimaat*
Pim van Strien, *gemeente Noordwijk*
Harm van de Wetering, *Netherlands Space Agency*

Werkgroep

provincie Zuid-Holland, voorzitter
 ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 , gemeente Noordwijk
 , stichting NL Space Campus
 gemeente Noordwijk
 , provincie Zuid-Holland
 Netherlands Space Agency

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

provincie
Zuid-Holland

gemeente
Noordwijk

Netherlands
Space
Agency